

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
TİCARET HUKUKU DERSİ FİNAL SINAVI CEVAP ANAHTARI
-TEK NUMARALI ÖĞRENCİLER-

OLAY I

1) (A), (B) ve (C)'yi ticari temsilci olarak atamıştır. Zira (B) ve (C), otelin yönetimi ve temsilinde her türlü işlemi (A)'yı temsilen birlikte yapmak üzere yetkilendirilmiştir. Her ne kadar bu yetkilendirme tescil edilmemiş olsa da, tescilin açıklayıcı işleve sahip olması nedeniyle (B) ve (C)'nin ticari temsilci olarak atandığı sonucuna ulaşılmalıdır. (3 puan)

a) Ticari temsilcinin yetkisi, ancak TBK m. 549'da öngörülen iki halde sınırlandırılabilir: *şube işleri ve birlikte imza*. Bu sınırlamaların, iyiniyetli üçüncü kişilere hüküm doğurması için ticaret siciline tescil edilmesi gerekir. Olayda (A), (B) ve (C)'nin yetkisini "birlikte imza" koşuluyla sınırlandırmış, ancak bu sınırlamayı tescil ettirmemiştir. Dolayısıyla (A), (B)'nin iyiniyetli üçüncü kişi ile tek başına yaptığı işlem ile bağlıdır. Bununla birlikte, üçüncü kişinin ticari temsilcilerin yetkisinin birlikte imza koşuluyla sınırlandırıldığını bildiği veya bilebilecek durumda olduğu ispat edilirse, üçüncü kişinin iyiniyet iddiası dinlenmez; tacir (A), (B)'nin yaptığı işlemle bağlı olmaktan ancak bu durumda kurtulabilir. (4 puan)

b) Ticari temsilci, kural olarak işletmenin amacına giren ve işletilmesine yönelik her türlü olağan ve olağanüstü hukuki iş ve işlemler ile hukuki işlem benzeri fiilleri işleten adına yapmaya yetkilidir. Ancak ticari temsilci tacir tarafından açıkça yetkili kılınmadıkça ticari işletmenin taşınmazlarının aynına ilişkin borçlandırıcı veya tasarrufi bir işlem yapamaz veya bu taşınmazları aynı hak ile sınırlandıramaz. Bunları yapabilmesi için tacir tarafından genel veya belirli taşınmazlar konusunda özel bir yetkinin verilmesi gerekmektedir. Olayda (B), tacir (A)'nın mülkiyetinde olan ve ticari işletme bünyesindeki taşınmaz üzerinde üçüncü kişi lehine intifa hakkı tesis etmiş, bir diğer ifadeyle taşınmazı aynı hak ile sınırlandırmıştır. Bu hususta özel bir yetkilendirme yapılmadığı dikkate alındığında, (A)'nın işlemin konusu açısından (B)'nin yaptığı işlem ile bağlı olmadığı sonucuna ulaşılmalıdır. (4 puan)

2) TBK m. 182/3 uyarınca hâkim aşırı gördüğü cezai şartı kendiliğinden indirebilir. Buna karşılık TTK m. 22 gereği tacir sıfatına haiz olan borçlu, fahiş olduğu gerekçesiyle cezai şartın indirilmesini talep edemez. TTK m. 22'nin uygulanabilmesi için, cezai şartın geçerli bir borç ilişkisinden doğmuş olması, borçlunun tacir olması ve tacirin ticari işletmesi gereği borçlanmış olması gerekir. Dolayısıyla tacir, adi borçları bakımından cezai şartın indirilmesini isteyebilir.

TTK m. 19/1 gereği bir tacirin borçlarının ticari olması asıldır. Ancak gerçek kişi tacirin, işlemi yaparken bunun ticari işletmesiyle ilgili olmadığını karşı tarafa açıkça bildirmesi veya işin ticari sayılmasına durumun yani somut olayın özelliklerinin elverişli bulunmaması halinde borç adi sayılır. Olayda, (A) oğlunun düğününü organize etmesi için üçüncü kişi ile bir sözleşme akdetmiştir, bu nedenle durumun özelliği gereği borcun adi olduğu sonucuna varılmalıdır. Netice olarak, cezai şart geçerli bir borç ilişkisinden doğmuş ve borçlusu tacir olsa da, bu cezai şart tacirin ticari işletmesi kapsamında üstlendiği bir ticari borca ilişkin değildir. Bu sebeple, (A) cezai şartın indirilmesini talep edebilir. (4 puan)

OLAY II

1) a) TTK m. 776/1-b gereği bono, kayıtsız ve şartsız belirli bir bedeli ödeme vaadini içermelidir. Bedel açıkça ifade edilmelidir. Bedelin mutlaka TL olması gerekmez. Yabancı para birimi gösterildiği takdirde "aynen" ödeme kaydı veya bu anlama gelen bir ifade yoksa borçlu TBK m. 99/2'ye göre belirtilen yabancı para birimi veya TL ile ödeme yapma konusunda seçim hakkına sahiptir.

Olaydaki bonoda bedel “10.000 Dolar veya karşılığı TL” olarak gösterilmiştir. Aynen ödeme kaydı yer almadığı için borçlu, seçim hakkı uyarınca Dolar veya TL üzerinden ödeme yapabilir. Bununla birlikte “10.000 Dolar” ibaresi, doların türü belirtilmediği için bedelin açık olması koşulunu sağlamamaktadır. Bu halde iki farklı ve makul görüş ileri sürülebilir: *i)* Bedel unsuru açık şekilde belirtilmediği için bono geçersizdir; *ii)* Yargıtay’ın da yerleşik içtihadında benimsendiği üzere, Türkiye’de yaygın olarak kullanılan dolar türü Amerikan Doları olduğundan, senedin Amerikan Doları üzerinden düzenlendiği kabul edilir. (2.5 puan)

b) Bonoya ancak dört türlü vade (görülüşünde, görüldükten belirli bir süre sonra, düzenleme gününden belirli bir süre sonra, belirli bir günde) konulabilir. Vadenin açık ve tek olarak yazılması gerekir. Olayda “2016 yılı Ramazan Bayramı’nın son günü” denilerek vade için belirli bir gün belirlenmiştir. Vade unsuru bakımından bono geçerlidir. (2.5 puan)

c) Olayda bono vadesinde ödenmediği takdirde diğer bonoların muaccel olacağına dair bir kayıt konulmuştur. Bonoya TTK’da öngörülen vadelerden başka bir vade konulamayacağından, bir bono ödenmediği takdirde diğer bonoların da muaccel olacağı kararlaştırılmaz. Dolayısıyla bonodaki muacceliyet kaydı hükümsüz olmakla birlikte, bono geçerliliğini korur. (2.5 puan)

2) Senedin arka yüzünün görünümü / ciro zinciri: A’ya ödeyiniz. Ciro su yasaktır.
(2.5 puan) **İmza (L)**

Ödeyiniz.
İmza (A)

(H)’ye ödeyiniz. Bedeli teminattır.
İmza (C)

Hamil bonoyu düzgün bir ciro zinciriyle elinde bulunduruyorsa yetkili hamil olur. Düzgün bir ciro zinciri için; *i)* ilk ciro lehdar tarafından yapılmış olmalıdır, *ii)* tam ciro işlemi ciro eden, bir önceki ciroda kendisine ciro edilen kişi olmalıdır, *iii)* beyaz ciro zinciri bozmaz. Olayda ilk ciroyu lehtar (L) yapmıştır. Senedi beyaz ciro ile devreden (A), lehtarın yaptığı ilk tam ciroda kendisine ciro edilen kimsedir. (B), beyaz ciro ile devraldığı bonoyu elden teslim etmiştir ve ciro zincirine dâhil olmamıştır. Nihayetinde (C) tarafından yapılan son ciro ile bono (H)’ye geçerli şekilde devredilmiş olduğundan, senedi elinde bulunduran (H) yetkili hamildir. (2.5 puan)

3) (H), rehin ciro su ile senedi geçerli bir şekilde devralmış olup yetkili hamildir. Bonoyu rehin ciro su ile alan hamil, bonodan doğan tüm hakları kullanabilir (TTK m. 689). Senet bedelinin ödenmemesi durumunda başvuru hakkı bononun yetkili hamiline aittir. Olayda (H) yetkili hamil olduğundan, bono bedelinin ödenmemesi üzerine ödememe protestosu keşide ettirmeye yetkilidir. (2.5 puan)

OLAY III

1) İlk esas sözleşme veya esas sözleşme değiştirilerek bazı paylara imtiyaz tanınabilir. İmtiyaz; kâr payı, tasfiye payı, rüçhan ve oy hakkı gibi haklarda paya tanınan üstün bir hak veya kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği hakkıdır. Şirket esas sözleşmesinde payların iki veya daha gruba ayrılarak imtiyaz öngörülmesi mümkün olup bu kapsamda oyda ve yönetim kurulunda temsilde imtiyaz yaratılabilir. (2 puan)

(A) grubu paylara tanınan hak yönünden: TTK m. 478/1 gereği esas sözleşme ile bazı paylara imtiyaz tanınabilir. Oyda imtiyaz, eşit itibarî değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı verilerek tanınabilir (TTK m. 479/1). Bununla birlikte TTK m. 479/2’de bir paya en çok 15 oy hakkı tanınabileceği düzenlenerek bir üst sınır getirilmiştir. Olayda (A) grubuna tanınan 25 oy hakkı, TTK’da öngörülen 15

oy sınırını aşmaktadır. Bu halde iki türlü yaklaşım söz konusu olabilir; ilk olarak esas sözleşme hükmü tamamen geçersiz sayılabilir, ikinci olarak ise (A) grubuna tanınan oy hakkı üst sınır olan 15 üzerinden kabul edilebilir. (4 puan)

(B) grubu paylara tanınan hak yönünden: TTK m. 408 gereği genel kurul, kanunda ve esas sözleşmede açıkça öngörülmüş bulunan hâllerde karar alabilir. TTK m. 408/2’de ise genel kurulun devredilemez görev ve yetkileri sayılmıştır. Bu hükme göre yönetim kurulu üyelerinin seçimi genel kurulun devredilemez yetkileri arasındadır (TTK m. 408/2-b). TTK m. 360’da her ne kadar belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilmesini sağlamak üzere, birtakım paylara imtiyaz tanınabileceği öngörülmüşse de, yönetim kurulu üyelerinin seçiminde karar yetkisi yine genel kuruldadır. Bu imtiyaz, belirli pay gruplarına sahip olan kişiler arasından yönetim kurulu üyesi seçilmesine veya bu paylara sahip olan kişilerin yönetim kurulu üyeliği için aday önermesine imkân sağlamaktadır. Olayda, yönetim kurulu üyelerinin bizzat (B) grubu pay sahipleri tarafından seçileceğini öngören hüküm, TTK m. 360 anlamında imtiyaz değildir. Netice olarak genel kurulun devredilemez yetkisini ihlal eden bu hüküm geçersizdir. (4 puan)

2. TTK m. 355/2 uyarınca anonim şirketin tescilinden önce şirket adına işlem yapanlar ve taahhütlere girişenler, bu işlem ve taahhütlerden şahsen ve müteselsilen sorumludur. Ancak, işlem ve taahhütlerin, ileride kurulacak şirket adına yapıldığı açıkça bildirilmiş ve şirketin ticaret siciline tescilinden sonra üç aylık süre içinde bu taahhütler şirket tarafından kabul olunmuşsa, yalnızca şirket sorumlu olur. Olayda (K), otomobil alımına ilişkin sözleşmeyi şirket adına yaptığını bildirmiş ve tescili takip eden üç ay içinde sözleşme, şirket yönetim kurulu tarafından onaylanmıştır. Sonuç olarak şirket, sözleşmeden dolayı tek başına sorumludur. (5 puan)

Bu sözleşme ile satın alınan otomobilin değeri, sermayenin onda birini aşan bir miktara sahip olduğu için, TTK m. 356 uyarınca genel kurulun onayını ihtiyaç olup olmadığı da değerlendirilmelidir. Olaydaki bilgilere göre, şirketin tescilinden itibaren iki yıl içinde sermayenin onda birini aşan bir bedel karşılığında bir ayın devralındığı için, kural olarak genel kurulun onayına ihtiyaç vardır. Ancak TTK m. 356/5’e göre, şirketin işletme konusunu oluşturan ayınlar hakkında genel kurulun onayı gerekmez. Şirketin işletme konusu otomobil alım-satımı olduğundan ve satın alınan otomobil de döner malvarlığı niteliği taşıdığından bu hususta ayrıca bir genel kurul kararına ihtiyaç yoktur. (5 puan)

3) Kanunda veya esas sözleşmede aksi öngörülmedikçe nama yazılı paylar, bir sınırlandırmaya bağlı olunmaksızın devredilebilir. Kural bu olmakla birlikte, TTK m. 491’de bedeli tamamen ödenmemiş payların devri, şirketin onayına tabi kılınmıştır. Hükme göre devrin miras, mirasın paylaşımı, eşler arasındaki mal rejimi hükümleri veya cebri icra yoluyla gerçekleşmesi halleri dışında; bedeli tamamen ödenmemiş nama yazılı paylar, ancak şirketin onayı ile devrolunabilir. Şirket, sadece, devralanın ödeme yeterliliği şüpheli ise ve şirketçe istenen teminat verilmemişse onay vermeyi reddedebilir. Olayda bedeli tamamen ödenmemiş payların iradi bir devre konu olduğu dikkate alındığında, şirket, (Ü)’nün ödeme yeterliliğinin şüpheli olduğunu ve istenen teminatın da gösterilmediğini ileri sürerek, devre onay vermekten kaçınabilir. (10 puan)

4) TTK m. 456/1 uyarınca ic kaynaklardan yapılan artırım hariç, payların nakdi bedelleri tamamen ödenmediği sürece sermaye artırılmaz; ancak sermayeye oranla önemli sayılmayan tutarların ödenmemiş olması sermaye artırımını engellemez. Kanunda “sermayeye oranla önemli miktar” açıkça belirlenmediğinden, bu oran her somut olayın şartları kapsamında ayrıca tespit edilir. Olayda esas sermayenin yüzde beşlik kısmı ödenmemiştir. Dolayısıyla 1.000.000-TL’lik sermayenin 50.000-TL’sinin ödenmemiş olması, sermaye artırım kararı bağlamında önemli olmayan miktar olarak kabul edilebilir. Nitekim öğretide de yüzde beşe kadar olan ödenmemiş tutarın önemsiz sayılabileceği savunulmaktadır. Buna karşılık 50.000 TL’nin önemli miktar olduğu ve bu bakiyenin sermaye artırımına engel olacağı da ileri sürülebilir (7 puan)

Diğer yandan sermaye artırım kararı, kanunda veya esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan

oyların çoğunluğu ile alınır. Olayda artırım kararı, sermayenin yüzde yetmişini temsil eden pay sahiplerinin olumlu oyuyla alınmıştır. Oyda imtiyaz yönünden değerlendirilmesi gereken bir husus olmadığı dikkate alınarak, artırım kararında toplantı ve karar yetersayılarına riayet edildiği sonucuna ulaşılmalıdır (**3 puan**).

Son olarak olayda, dış kaynaklardan sermaye artırımı kararı alınmasını engelleyecek bir fon / iç kaynak bulunduğu bilgisi yer almadığından, artırım kararının bu yönüyle de geçerli olduğu ifade edilmelidir. (**Ek 2 puan**)

5) Pay sahipleri, sermaye artırımı sonucu çıkarılacak yeni payları, mevcut paylarının sermayeye oranına göre öncelikli olarak alma hakkına sahiptir (TTK m. 461). Rüçhan hakkının genel kurul kararıyla kaldırılması ise TTK m. 461/2’de belli şartlara bağlanmıştır. Hükme göre, rüçhan hakkı ancak haklı sebepler bulunduğu takdirde ve en az esas sermayenin yüzde altmışının olumlu oyu ile sınırlandırılabilir veya kaldırılabilir. Maddede işletme kısımlarının ve iştiraklerin devralınması, örnek kabilinden açıkça “haklı sebep” olarak zikredilmiştir.

Olayda sermayenin yüzde yetmişini temsil eden payların sahiplerinin olumlu oyu ile işletmesini sermaye olarak getiren (L) lehine pay sahiplerinin tamamının rüçhan hakları kaldırılmıştır. Karar yetersayısı (**3 puan**) ve haklı sebep (**7 puan**) yönünden gerekli şartlar sağlandığı gibi, pay sahiplerinden biri veya birkaçı da haksız şekilde kayba uğratılmamış; eşit işlem ilkesine uygun hareket edilmiştir.

6) TTK m. 420/1 uyarınca finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konular, sermayenin onda birine sahip pay sahiplerinin istemi üzerine, genel kurulun bir karar almasına gerek olmaksızın, toplantı başkanının kararıyla bir ay sonraya bırakılır. Olayda sermayenin yüzde beşi oranında paya sahip (P2), bu azlık hakkına sahip değildir. Dolayısıyla bu pay oranına dayalı olarak azlık hakkının kullanılması söz konusu olamaz. (P2)’nin pay sahibi sıfatıyla gündeme getirdiği bu önerinin genel kurul tarafından kabul edilmesi zorunluluğu da bulunmamaktadır. Netice olarak genel kurulun bu red kararı isabetlidir. (**10 puan**)

7) Genel kurul kararlarına karşı iptal davası açabilecek kişiler, TTK m. 446’da düzenlenmiştir. Hükme göre, çağrının usulüne göre yapılmadığını ve bu aykırılığın genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahiplerinin dava hakkı vardır. Olayda nama yazılı pay sahibi olan (P3), kendisine çağrı mektubu gönderilmediği, bir diğer ifadeyle TTK m. 414’te öngörülen çağrı usulüne aykırı davranıldığı gerekçesiyle iptal davası açma hakkına sahiptir. “Karara etkili olma”, çeşitli şekillerde gerçekleşebilir: örneğin (i) oy oranının yetersayıya etkisi, (ii) ilgili pay sahibinin elindeki belge veya sahip olduğu bilgi doğrultusunda genel kurulda yapacağı açıklamalar ile diğer pay sahiplerini etkileme ihtimali, (iii) azlık haklarını kullanma ihtimali gibi.

Bu kapsamda çağrının usulüne göre yapılmadığı ve bu aykırılığın genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren (P3)’ün iptal davası açma hakkı vardır. Şirketin “karara etkili olma” temelindeki savunması ise çeşitli ihtimaller üzerinden değerlendirilebilir. Olayda verilen bilgiler kapsamında (P3)’ün sahip olduğu pay ve oy miktarı, kararların alınmasında etkili olmasa da elindeki belge veya bilgiler doğrultusunda karara etki edebileceği de dikkate alınmalıdır. (**10 puan**)